

UNIVERSITEIT TWENTE.

Drienerlolaan 5
7522 NB Enschede

Postbus 217
7500 AE Enschede

www.utwente.nl

Aan het College van Bestuur

uw kenmerk		telefoon	053 - 489 2027
ons kenmerk	UR 14 – 161	fax	
datum	11 november 2014	e-mail	j.ribberink-vanmiddelkoop@utwente.nl
bijlage(n)			
cc.			
Onderwerp	ongevraagd advies naar aanleiding van de Evaluatie eerste jaar TOM		

Geacht college,

De Universiteitsraad heeft kennis genomen van de evaluatie van het eerste jaar TOM (het Jaarbeeld TOM) en van uw begeleidende brief daarbij (uw kenmerk CvB UIT – 626/S&B). Ze vormen voor de raad aanleiding om te komen tot een advies inzake de aansturing van TOM in de komende jaren.

Voordat wij dit advies specificeren, gaan we in deze brief eerst in op het jaarbeeld en op uw begeleidende brief.

Allereerst de evaluatie zelf. Hoe staat het met TOM, wat zegt het Jaarbeeld? Wanneer de URaad zich over deze vraag buigt, valt een aantal zaken op.

Ten eerste mist de raad de nodige scherpheid in de evaluatie zelf. Waar TOM is ontworpen om een aantal concrete doelen te bereiken, had het voor de hand gelegen dat de evaluatie zich in ieder geval deels op deze doelen zou richten en hierover concrete en samenhangende uitspraken zou doen. Hoe gaat het met de bereiking van uw hoofddoelstelling: het bieden van duurzaam, toekomstbestendig en inspirerend/motiverend onderwijs? En, hoe gaat het met de drie subdoelen: meerwaarde van contactonderwijs en kleinschaligheid; verhoging marktaandeel; bezuiniging op onderwijs van ca. 10%. Het blijkt dat de evaluatie deze vragen nauwelijks beantwoordt.

Daarnaast stellen wij vast dat waar in het voortraject van deze evaluatie, mede door de URaad, diverse aanvullende vragen zijn gesteld over het huidige functioneren van TOM, ook deze vragen nog onvoldoende zijn beantwoord (UR 14 - 127). Zo geeft de evaluatie nauwelijks een beeld van de betekenis van TOM voor de opleidingen en hun docenten, bijvoorbeeld over de vraag in hoeverre in TOM de leerdoelen van de opleidingen nog worden behaald.

Tenslotte valt op wat de evaluatie wél laat zien, en dat is geen positief beeld, zeker niet wanneer hierbij de inmiddels bekende overzichten uit Elsevier en de Keuzegids Hoger Onderwijs worden betrokken. Onder TOM blijken in het eerste jaar eigenlijk maar weinig positieve resultaten te zijn geboekt, maar er is wel een groot aantal ernstige knelpunten. Om er daarvan enkele te benoemen: De gemiddelde studentwaardering voor de TOM-modules in het eerste jaar was laag. De uitval van studenten is, ondanks de introductie van extra herkansingen en compensatieregelingen hoog. Er zijn zowel vanuit de studenten als vanuit de docenten duidelijke signalen van een te hoge werkdruk. Er is onvoldoende heldere communicatie naar de studenten geweest. De daadwerkelijke integratie van modules is nog onvoldoende, mede omdat extern opgelegde onderdelen zoals de wiskundeleerlijn, niet goed aansluiten op de opleidingsspecifieke programma's. Adequate regelingen voor het studeren met een studiebeperking zijn tot nu toe uitgebleven en er is bezorgdheid over de vraag of de UT met

UNIVERSITEIT TWENTE.

haar onderwijsmodel nog wel voldoet aan haar wettelijke plicht om deze studenten een studeerbaar programma te bieden.

De URaad heeft in aansluiting kennis genomen van uw bestuurlijke reactie op deze evaluatie, zoals verwoord in uw brief CvB UIT – 626/S&B en ook van uw bestuurlijke reacties op Elsevier en de Keuzegids. Wat valt de URaad daarbij op?

Duidelijk en begrijpelijk is dat het college zijn uiterste best doet om een positief beeld van TOM te blijven schetsen, maar ook duidelijk is dat dit moeite kost en dat hiertoe de feiten worden gemasseerd. De grote uitval in het eerste jaar wordt natuurlijk uitgelegd als een teken van goede selectie. In plaats van te erkennen dat de gemiddelde evaluatiecijfers mager zijn en dat dit ook buiten de UT pijnlijk zichtbaar wordt, concludeert het college dat de meeste studenten de meeste modules positief waarderen. Ook presenteert het college de sterke toename in het percentage nominaal studerende studenten als een wapenfeit van TOM. Dit terwijl de expertcommissie betwijfelt of deze toename wel het gevolg is van TOM en daarbij wijst op de invoering van het bindend studieadvies. Daarbij kan worden bedacht dat het percentage nominaal studerenden in TOM het afgelopen jaar kunstmatig is verhoogd door compensatieregelingen en extra herkansingen, bedoeld om "kansrijk gezakten" binnen boord te houden.

Daarnaast valt op dat waar het college de gesignaleerde problemen erkent en benoemt, het deze bij voorbaat afdoet als tijdelijk en voortvloeiend uit het veranderingsproces. Grote cultuurveranderingen zijn nu eenmaal meerjarige processen die tijd en inspanning vereisen, stelt u, niet ten onrechte. Dit argument wordt door u gemakkelijk ingezet om grotendeels op dezelfde voet door te kunnen gaan en van de UT-gemeenschap inzet, vertrouwen en geduld te vragen. Als iedereen hard werkt duurt het nog een jaar of drie, maar dan zal er iets moois staan.

Het is vooral deze houding die de URaad grote zorgen baart, want is deze vraag om vertrouwen hier terecht en op z'n plaats?

Om met het laatste te beginnen: de URaad meent van niet. Vanzelfsprekend is het onacceptabel om voor onze eerste- en tweedejaars TOM-studenten een overgangstermijn van drie jaar te schetsen. De term proefkonijnen dringt zich op en het imago van de UT kan hierdoor langjarig worden geschaad. Maar ook voor het personeel is een dergelijke overgangstermijn lang, zeker wanneer TOM verscheidene jaren ten koste gaat van hun onderzoeksproductie. Dit kan niet alleen hun carrières schaden, maar ook de onderzoeksproductie van de UT. Dit is overigens iets dat geheel niet lijkt te worden geëvalueerd.

Maar ook ongeacht de duur van de periode heeft de URaad onvoldoende vertrouwen dat alle problemen zich op den duur vanzelf zullen oplossen. Diverse problemen zijn al veel langer duidelijk en blijken hardnekkig. Zo heeft de URaad al bij het instemmingsbesluit over de invoering van TOM aandacht gevraagd voor de gevolgen van TOM voor de werkdruk van het personeel en voor de te verwachten problematiek rond studeren met een studiebeperking (UR 12 - 111). Ook heeft de URaad bijna een jaar geleden gewezen op de onvrede onder studenten en op de onrechtvaardigheid van de toepassing van de "gehele module regel" (15 EC of niets) in een situatie waarin van gehele, geïntegreerde modules nog geen sprake is (UR 14-031). Deze problemen zijn tot nu toe echter niet adequaat aangepakt.

Bovendien neemt de URaad waar dat dergelijke problemen ook nu nog spelen bij de opleiding BMT, die meer dan drie jaar geleden met de pilot begon, en die volgens de redenering van het college de kinderziekten inmiddels zou moeten hebben overwonnen.

Het hele probleemveld van TOM overziend is de URaad tot de overtuiging gekomen dat voortgang op het huidige pad niet langer aanvaardbaar is en dat TOM per direct een wezenlijk andere aansturing behoeft en één ingreep op de korte termijn.

Wat betreft de andere aansturing sluit de URaad in zijn advies aan bij een centrale zin in uw bestuurlijke reactie, namelijk dat u er vertrouwen in heeft dat "de opleidingen, mede met de input van de uitgebreide evaluaties in het eerste jaar van invoering, de opleidings specifieke

UNIVERSITEIT TWENTE.

verbeterpunten kunnen aanpakken". De URaad heeft er ook vertrouwen in dat de opleidingen dat in beginsel kunnen, maar stelt ook vast dat ze daarbij dan niet langer onnodig voor de voeten mogen worden gelopen door centraal beleid.

In het afgelopen jaar zijn juist veel problemen in de opleidingen ontstaan als gevolg van dat centrale beleid. Voorbeelden zijn het vasthouden aan de wiskundelijn en de gehele-module-eis, en ook verplichtingen op andere terreinen zoals rond het vaardighedenonderwijs, de verplichte winkelnering in het reflectieonderwijs en de HTHT-modules. Deze centrale keuzen blijken bij de opleidingen niet alleen tot veel frustratie te leiden, maar ook feitelijk te knellen. Ze belemmeren op diverse plaatsen de wens om tot geïntegreerde modules te komen, de bereiking van de einddoelen van de opleidingen en de mogelijkheden om in de opleidingen goed aan te sluiten op de specifieke wensen van de eigen studentenpopulatie.

Het advies van de URaad is wat dit betreft kort: geef de opleiding niet alleen het vertrouwen dat zij in staat zijn de verbeterpunten aan te pakken, maar geef hun ook de mogelijkheden om dit daadwerkelijk te doen. Dat wil zeggen: geef de opleidingen op de genoemde punten, maar ook daarbuiten de hen toebehorende zeggenschap over inhoud en vorm van het onderwijs terug.

Naar het inzicht en de inschatting van de Raad zal deze ingreep er geenszins toe leiden dat de kernwaarden van TOM verlaten zullen worden. In tegendeel, juist door deze ruimte te bieden zal de waardering en het draagvlak voor TOM als model toenemen.

Wat betreft de ene ingreep verzoekt de URaad u met klem om op slechts één punt per direct en met klem één voorwaarde aan de opleidingen te stellen, namelijk dat zij binnen de ruimte die ze nu herkrijgen en binnen uiterlijk twee maanden komen met een adequate oplossing voor het studeren met een functiebeperking.

De URaad hoort graag uw reactie op deze brief in de komende overlegvergadering.

Met vriendelijke groet,
namens de Universiteitsraad


dr. ir H. Wormeester,
voorzitter

